

viszont lemondani a támogatottak pénzügyi helyzetének megismeréséről olyan esetekben, amikor – főleg a 173. cikkben említett esetekben – az összehatások egyértelműen túl magasaknak tűnnek. Az irányadó kritérium mindig a **helyes egyensúly** megtalálása kell, hogy legyen a **várt haszon** (idő- és pénzmegtakarítás az Európai Bizottság és az állampolgárok számára) és a **lehetséges költségek között** (közpénzek elvesztése a valószínűség és a kockázat nagysága alapján kiszámítva)

4.7 A **kockázatok óvatos számbavételének** az előző pontban említett kritériuma viszont, úgy tűnik, elfogadásra került az **előfinanszírozás** vonatkozásában: **biztosítékok** (kezeség formájában vagy másként) igényelnek ugyanis általában a támogatás értékét elérő minden előfinanszírozásra, valamint a támogatás értékének 80 %-át meghaladó és 60 000 eurónál magasabb összegű előfinanszírozásokra is.

4.7.1 Az EGSZB úgy látja, hogy a fenti szabályt az óvatoságnak a 3.6.1. pontban említett egészséges kritériumai ihlették; de felteszi a kérdést, hogy ugyanezen kritériumokat nem lehetett volna-e a tényleges támogatások esetében is elfogadni (például a 3.6. pontban említett esetekben), mivel az **előfinan-**

szírozás és a támogatás közötti különbség a konkrét kockázat szempontjából – még ha létezik is néhány, egyes esetekben jelentős kivétel – igen gyakran inkább adminisztratív, mintsem valós természetű.

4.8 A 165. cikk egy teljesen elfogadható, még ha a múltban nem is mindig követett kritériumot vezet be: ha a támogatások kedvezményezettjei **általános európai érdekeket szolgáló szervezetek**, az Európai Bizottságnak **joga van** a kérdéses szervezetek költségvetésében való részvételének százalékos arányában **beszedni az éves haszonrészt**. Ez a rendelkezés viszont csak azokban az esetekben érvényes, amikor a szóban forgó szervezetek költségvetésének fennmaradó részét a **tagállamok hatóságai finanszírozzák**, melyek szintén kötelesek beszedni a hozzájárulásukkal arányos éves haszonrészt.

4.8.1 Az EGSZB teljesen egyetért ezzel a szabállyal, de habozik elhinni, hogy a szöveg megfogalmazása szerint ne lenne előírva a haszonnak az Európai Bizottság részéről történő beszedése azokban az esetekben is, amikor a költségvetés fennmaradó részét nem a közszféra, hanem magánintézmények állják.

Brüsszel, 2006. március 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Megújuló nyersanyagok – az alapanyagként történő és energetikai hasznosítás fejlesztési perspektívái”

(2006/C 110/10)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. július 14-én úgy határozott, hogy Működési Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki a következő tárgyban: „Megújuló nyersanyagok – Az alapanyagként történő és energetikai hasznosítás fejlesztési perspektívái”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. február 27-én elfogadta. (Előadó: Bernd VOSS)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. március 15–16-án tartott 425. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 95 szavazattal 19 ellenében, 15 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt:

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A **lisszaboni stratégia** újraélesztése rögzítette a fenntarthatóság kritériumait az EU politikájának elsőrendű célkitűzései között. Az EGSZB véleménye szerint ez a megújuló nyersanyagokról szóló saját kezdeményezésű vélemény fontos kapcsolódási pontokon adhat lendületet:

– fenntartható, környezetbarát, munkahelyeket teremtő nyersanyagbázis Európa régióiban;

– Európa mint dinamikus, tudásalapú, növekvő világméretű kereslettel összekapcsolódó jövőorientált technológiákkal rendelkező gazdasági térség;

– biztonság- és fejlesztéspolitikai követelmények szigorítása fenntartható megoldások eléréséhez;

– a nyersanyagok biztosítása és diverzifikálása Európában;

– a más nyersanyagokra való átállás mint éghajlatvédelmi stratégia, illetve a biodiverzitás biztosítása.

1.1.1 Még a megújuló nyersanyagok egyre nagyobb mértékű felhasználása esetén is a takarékos és hatékony nyersanyag-felhasználás marad a jövőbeli fejlődés központi kihívása minden téren.

1.1.2 Az EGSZB felismeri, hogy a megújuló nyersanyagokon alapuló gazdaság nagyobb foglalkoztatottságot eredményezhet a régiókban, és látja, hogy a megújuló nyersanyagok előállításához és hasznosításához kapcsolódó minden területen szükség van a foglalkoztatottak és a felhasználók képzésére és továbbképzésére irányuló megfelelő szakpolitika kialakítására.

1.2 Az EGSZB elismeri, hogy érintettségük révén az Európai Bizottság számos különböző szolgálata foglalkozik a témával. Hiányol azonban az Unión belül egy világos **koordináló szervet** vagy munkacsoportot ezen a politikai területen. Ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy megfelelő átszervezéssel biztosítsa a megújuló nyersanyagokkal kapcsolatos politika célorientáltságát.

1.3 A közvetlen kifizetések **leválasztása** a 2003-as luxemburgi agrárreform során, az EVFMA-rendelet, valamint a cukorrépa megújuló nyersanyagként történő jövőbeli engedélyezése fontos sarokkövet jelentenek a szélesebb körű természet számára Európában.

1.3.1 Az energianövény-támogatást 2006-os felülvizsgálata alkalmával az alábbi pontokat illetően kellene módosítani:

- lehetőséget kellene biztosítani arra, hogy a támogatást az új tagállamokban is egyszerűsített KAP-eljárással lehessen kérelmezni;
- hasonlóképpen lehetővé kellene tenni, hogy a támogatás olyan telephelyekre is igényelhető legyen, amelyek az átalakítási folyamat következtében nem lennének támogatásra jogosultak;
- az eljárások egyszerűsítése;
- a támogatások mértéke.

1.4 Az EGSZB elvárja, hogy e gazdasági terület fejlesztését a **strukturális alapok támogatásainak** odaítélésénél is jelentős részarányok megállapításával vegyék figyelembe.

1.5 A 6. kutatási keretprogramban eléggé elhanyagolták a megújuló nyersanyagokkal összefüggő technológiákkal kapcsolatos kutatást és fejlesztést. Az EGSZB ezért konkrét intézkedéseket vár el a 7. keretprogramban a megújuló nyersanyagok fejlesztésével és – a biomasszából előállított energiára szánt eszközök mellett – alapanyagként történő hasznosításával kapcsolatban. Ez számottevően magasabb pénzügyi juttatásokat tesz szükségessé.

1.6 Az EGSZB megállapítja, hogy jelenleg **nem** a termelt vagy ma már előállítható megújuló nyersanyagok **kínálatának**

menyisége a fejlődést korlátozó tényező. Inkább a **feldolgozási technológiák fejlettségi szintje** elmaradott a lehetséges piaci termékekhez képest.

1.7 Az EGSZB üdvözli az EU **„Biomassza” cselekvési tervét**. Sajnálja ugyanakkor, hogy az csak a biomasszából nyert energiával foglalkozik, az alapanyagként történő hasznosítással nem, és elvárja a cselekvési terv értékelését, valamint arra számít, hogy az lendületet ad a nemzeti és regionális cselekvési terveknek.

1.7.1 A megújuló energiák és főként a biomassza esetében a nem elegendő jogi keretfeltételek alapján a legtöbb tagállamban csak csekély mértékben használják ki a lehetőségeket. Az EGSZB ezért kéri az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy hatékonyabban alakítsák politikájukat.

1.8 Az EGSZB kifejezetten támogatja az EU **célmeghatározásait** a regeneratív nyersanyagok aránya tekintetében. 2020-ig a 4x25-ös arányt javasolja, tehát 25-25 %-ot a villamos energia, hőenergia, üzemanyag és új anyagok, mint pl. hengerelt anyagok, természetes rostokkal megerősített műanyagok vagy más petrokémiai termékek esetében.

1.9 Az EGSZB kiemeli, hogy döntő jelentőségű a **piaci bevezetést szolgáló** hatékony **intézkedések** kidolgozása és megvalósítása az összes alkalmazási területre (villamos energia, hőenergia, üzemanyag, valamint alapanyagként történő hasznosítás). Sikeres példaként szolgálhat ehhez néhány tagállam energiabetáplálási törvénye. Fontos a rugalmas szabályozás, amely biztonságot és ösztönzést ad az új technológiákba való beruházások esetén, valamint különböző kiindulási helyzeteket vesz figyelembe pl. a technológiát és a költségsökkentést illetően.

1.10 A **politikai kezdeményezések és politikai akadályok** azonosítása tekintetében a vélemény a további különböző pontokat tárgyalja: kibocsátási és hulladékjog, csomagolási és használatból kivont autókra vonatkozó rendelet, adójog, szabványok és a rostnövények piaci rendtartása. A vegyi anyagokkal kapcsolatos jogra vonatkozó REACH-rendelettel itt új távlatok nyíltak a biomasszán alapuló eljárások előtt. A politikai és bürokratikus akadályok a 25 tagállamban a politikák eltérő átültetése és a különféle rendszerek miatt rendkívül sokrétűek. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot a politikai akadályok azonosítására és megoldási javaslatok előterjesztésére.

1.11 Az EGSZB a természetresre vonatkozóan **követelményeket** fogalmaz meg az élelmisznövényekkel való **területi verseny**, az energia és ökomérleg, valamint a természet-, környezet- és tájvédelem **tekintetében**. Olyan akkreditációs rendszert javasol, amely feltünteti a termékek eredetét és feldolgozását.

1.12 **A nemzetközi dimenzióval** kapcsolatban a vélemény hangsúlyozza az EU lehetőségeit a technológiakivitel területén. Az EGSZB azonban a bio-energiához kapcsolódóan folytatott nemzetközi kereskedelemben minősítő WTO-szabályokat sürget. Ezeknek mindenekelőtt a táplálékellátás szuverenitását, valamint ökológiai és szociális szabályokat kell tartalmazniuk.

1.13 Az EGSZB külön véleményben foglalkozni a biomasszáról szóló közösségi cselekvési tervvel.

2. A kiindulási helyzet indoklása és helyzetleírás a megújuló nyersanyagbázishoz

2.1 **Az EU politikájának céljai:** A lisszaboni stratégia újja-élesztésével és a fenntarthatóság kritériumaival kapcsolatban a következő fontos kapcsolódási pontokban hiányzik a jövőbe mutató lendület:

- fenntartható, környezetbarát, munkahelyeket teremtő nyersanyagbázis Európa régióiban;
- Európa mint dinamikus, tudásalapú, világméretű kereslettel összekapcsolódó jövőorientált technológiákkal rendelkező gazdasági térség;
- a biztonság- és fejlesztéspolitikai követelmények szigorítása fenntartható megoldások eléréséhez Európában;
- nagyobb fokú gazdasági függetlenség a nyersanyagok európai alapon történő biztosítása és diverzifikálása által;
- a nyersanyag-felhasználás alapjainak átalakítása mint éghajlatvédelmi eszköz, valamint a biodiverzitás biztosítása.

Ez a saját kezdeményezésű vélemény lényeges pontokat nevez meg az európai civil társadalom szemszögéből nézve.

2.2 A megújuló nyersanyagokat úgy **határozzák meg**, mint olyan mező-, erdő- és halgazdasági termékeket, amelyek nem az élelmiszer-, illetve takarmányipar területén kerülnek hasznosításra. Így ehhez a területhez tartozik minden, ami fotoszintézisből és az azt követő életfolyamatokból keletkezik, vagyis tárolt napenergiáról van szó. A biomassa hasznosítása így módon alapanyagként és energetikai célból is történhet.

2.3 **Történelmi háttér:** a megújuló nyersanyagok termelése az élelmiszer- és takarmánygyártás mellett a mezőgazdaság fő feladatai közé tartozik. Ezeknek a mezőgazdasági termékeknek a háttérbe szorítása az ipari forradalommal kezdődött. A petrokémiai termékek számottevően csak a 20. század közepétől kezdve helyettesítették a biomassán alapuló termékeket. Az energiatermelés, gyógyszeripar, vegyipar, az építőipar és a közlekedés területén ma a régi tudásra alapozott, új technológiák és kreatív tudományágak által támogatott sokrétű új hasznosítási lehetőségek jelennek meg.

2.4 **Az erőforrás-politika világméretű kerete:** Az EU nemzetgazdaságai nagyon nagy mértékben függenek az energiahordozók és nyersanyagok világméretű importjától. Az egyre növekvő felhasználás és a fosszilis nyersanyagoktól, például a kőolajtól, földgáztól és széntől való függőség korlátokba ütközik és számos kedvezőtlen hatással jár.

2.4.1 A nyersanyag-felhasználás változásával kapcsolatos innovatív fejlesztések és beruházások hiánya az ipari országokban a politikák egyoldalú kialakításának eredménye. A káros ökológiai következmények és a globális éghajlatváltozás mellett kül- és biztonságpolitikai kockázatok kísérik a fosszilis nyersanyagoktól való függőséget.

2.4.2 A globális éghajlatváltozásnak, az energiaárak növekedésének és a hatékony alternatívák hiányának következményei a negatív fejlődés további aspektusait jelentik, amelyek többek között a szegénységet okozzák a fejlődő országokban.

2.4.3 Az **éghajlatváltozás drámaiságával**, a Kiotói Egyezmény megvalósításának világszerte jelentkező problémáival, valamint a montreali éghajlat-változási konferencia nagy elvárásaival és korlátozott eredményeivel az EGSZB dokumentumai már részletesen foglalkoztak. Újra és újra európai és nemzetközi megoldásokat követelnek mindenhol.

2.5 A **megújuló nyersanyagok** állandóan újratermelő anyag- és energiaforrások. Pozitív ökomérlegükkel csökkenthetik a környezetterhelést, különösen a CO₂ kibocsátását. Lehetőséget kínálnak regionális gazdasági és értékteremtő láncok kialakítására. Hozzájárulnak munkahelyek teremtéséhez és megtartásához Európa vidékei területein, és itt is, mint a mezőgazdaság és az erdészet elsődleges és másodlagos ágazataiban, az új gazdasági dinamika hajtóerejét jelenthetik. Lazíthatnak a mezőgazdasági vetésgörögön, és ezáltal hozzájárulhatnak a biodiverzitáshoz. Innovációs képességük által sokrétű felhasználási lehetőségeket kínálnak, és széles nyersanyagbázist jelentenek a vegyipari termékek számára.

2.6 A nemzeti politikák az EU-ban reagálnak a változó nyersanyaghelyzetre.

Számos európai ország rendelkezik a megújuló módon termelt áram betáplálásáról szóló törvényekkel. A betáplált energia árát különböző technológiai és gazdasági kritériumok alapján magasabban állapítják meg. Ennek hatása az új technológiák széles körű kialakítása és piaci bevezetése, az átfogó üzemi tapasztalatok révén történő költségcsökkentés és a technológiák tökéletesítése. Amint azonban többek között az Európai Bizottság COM(2005) 627 és 628 számú közleményeiből is kiderül, sok európai országban sürgősen cselekedni kell ahhoz, hogy hatékony ösztönzést kapjon a fejlesztés és a piaci bevezetés.

2.7 Világméretű politikák: a megújuló nyersanyagok a különböző kultúrákban és országokban, különösen a vidéki régiókban egyre kiemeltebb szerepet játszanak. Politikai és gazdasági kezdeményezés például az etanolprogram Brazíliában, a purgódióval (olajnövény) folytatott kísérletek India és Afrika száraz területein. Nagyon aggasztó fejlődési tendenciák is tapasztalhatók azonban, pl. Délkelet-Ázsiában és Dél-Amerikában, ahol erdőterületeket irtanak ki azért, hogy a bioüzemanyagok iránti világszerte növekvő kereslet miatt ilyen olajat tudjanak termelni. Ennek mérlege nemcsak az éghajlatra nézve rendkívül negatív. Az USA tervezi energiapolitikájának régóta esedékes újjászervezését. 2030-ig az üzemanyagok 20 %-át és a vegyi anyagok 25 %-át biomasszából akarja előállítani. Az elnök és az Egyesült Államok kongresszusa jelenleg arra törekszik, hogy az energiabiztonsági törvényen keresztül a biomassza-gazdaságot az amerikai gazdaság pilléréként rögzítse.

2.8 Megújuló nyersanyagok az EU tevékenységében: az Európai Bizottságban több mint tíz különböző főigazgatóság foglalkozik ezzel a témával, különböző szempontok figyelembevételével. A középpontban a Mezőgazdasági Főigazgatóság és az Energiaügyi és Közlekedési Főigazgatóság áll. De a Vállalkozáspolitikai, Ipari, Fejlesztési, Kutatási, Regionális Politikai, Kereskedelmi, Versenypolitikai és Adóügyi Főigazgatóságok is dolgoznak ezen a területen. A koppenhágai Európai Környezetvédelmi Ügynökség is jelentősen hozzájárul a munkához.

2.8.1 Az EU megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos kezdeményezései a következők:

- a 2001/77/EK irányelv a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról;
- a 2003/30/EK irányelv a bioüzemanyagok hasznosításának előmozdításáról;
- a 2003/96 irányelv az energiatermékek és a villamos energia adóztatásáról;
- a 98/70/EK irányelv az üzemanyagok minőségéről;
- az Európai Bizottság fehér könyve a regeneratív hányad 2010-ig történő megduplázásának követelésével;
- a rostonövények piaci rendtartásának reformja;
- területek pihentetése az EU-ban 1992 óta nem élelmiszer-nyersanyagok termesztésével;
- a 2003-as luxemburgi agrárreform: megmarad a területek pihentetése termesztési opcióval, a szétbontás alapvetően lehetővé teszi a művelt kultúra szabad megválasztását a közvetlen kifizetések nélküli veszteség nélkül, új az 1,5 millió hektár energianövény kapcsolt támogatása az EU-ban;

- a vidékfejlesztésről szóló EVFMA-rendelet szintén előírja a politikai terület támogatását;
- a strukturális alapok;
- a 6. kutatási keretprogram.

Az Európai Bizottság 2005. december 7-én jelentette meg a következőket:

- A biomasszával kapcsolatos cselekvési terv, COM(2005) 628;
- Az Európai Bizottság közleménye a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról; COM(2005) 627.

A következő döntési folyamatok zajlanak európai grémiumokban:

- az EU vidékfejlesztési stratégiai iránymutatásai;
- a cukorrépa elismerése többek között energianövényként az új cukorpiaci reformnak megfelelően;
- 7. kutatási keretprogram;
- az Európai Bizottság közleménye a bioüzemanyagokról (2006-ban);
- a vegyi anyagokra vonatkozó REACH rendelet (új perspektívákkal a megújuló nyersanyagok hasznosítására, különösen egyéb anyagok helyettesítése esetén).

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB hangsúlyozza a megújuló nyersanyagok gazdaságának alapvető jelentőségét a nemzetgazdaságok fenntarthatóságában. Az EGSZB azt is látja, hogy számos fontos mezőgazdasági termék energiaértéke ma magasabb, mint élelmiszer- vagy takarmányértékük. Nem áll szándékában, hogy vitát nyisson az értékekről, de meg kell állapítania, hogy az energiaár jelenleg gyakran azt a piaci szintet határozza meg, amely a mezőgazdasági termékek árának alsó határa. Ennek fényében az alapanyagként történő és az energetikai hasznosítás terén új alternatívák nyílnak, valamint főként az új technikák kifejlesztésének és kialakításának szükségessége jelenik meg.

3.2 Integrált területhasznosítás: az EGSZB alapvetően elismeri, hogy verseny van az élelmiszertermelés, a biztosítandó biodiverzitás, a természet- és környezetvédelem, valamint a takarmánycélú és nem-élelmiszer nyersanyagok területigénye között. Ez a verseny régióként különböző jellegű, és eltérően fog fejlődni. Az is nagyon eltérő képet mutat, hogy mennyi terület áll rendelkezésre a termeléshez.

3.2.1 A **növekvő hozamok** és a csökkenő élelmiszer-felhasználás alapján az EU-ban középtávon várhatóan a 104 millió hektár szántóterületből további 13,7 millió hektár fog rendelkezésre állni. Ehhez jönnek még azok a területek, amelyeken a KAP keretében megszüntetik a termelést. A feldolgozott állati termékek jelenlegi fogyasztási szerkezete mellett ugyanakkor az európai szántóterületeknek jelentős részére takarmánytermesztési célból lesz szükség.

3.2.2 A mezőgazdasági és erdészeti területek azonban európai szemszögből nézve is szűkösek. Európa világszerte a legnagyobb élelmiszer- és takarmányimportőr. Az EGSZB komoly aggodalommal figyeli a **szántóterületek méretének** világszerte megfigyelhető **csökkenését**. Évente a világon mintegy 7 millió hektár mezőgazdasági hasznosítású terület megy veszendőbe. Az összes művelésbe vett terület 25 %-a veszélyeztetettnak számít. 1970-ben a világon egy főre még 0,18 hektár szántóterület jutott, ma ez már csak 0,11 hektár. Emellett teljesen bizonytalan, hogy az éghajlatváltozás nem vezet-e világméretű terméshozam-csökkenéshez, illetve -kieséshez.

3.2.3 Az EGSZB arra a következtetésre jut, hogy a hozam növekedése mellett különösen a lignocellulóz-tartalmú növények, így a fűvek és fák, valamint a kapcsolódó mezőgazdasági termékek, például a szalma hatékony hasznosítására kell nagy figyelmet fordítani. Emellett az energetikai hasznosításba ésszerű bevonni az anyagok körforgásának mellék- és hulladéktermékeit is, például a biogáz-berendezésekben felhasznált trágyát. Új, magasabb követelményeket kell támasztani a hatékonyabb feldolgozási és átalakítási technológiák fejlesztésével szemben. Jelenleg ezen a téren léteznek a legnagyobb kihívások, amelyeknek az európai kutatási és fejlesztési politika nélkülözhetetlen elemévé kell válniuk.

3.2.4 Az EGSZB megállapítja, hogy **az újonnan csatlakozott közép-kelet-európai országok** nagy agrárterületekkel rendelkeznek. Ugyanakkor a strukturális alapok támogatásainak jelentős része ezekbe az országokba kerül. Ez az EU és a nemzeti politikák számára jó feltételeket kínál, hogy beruházási és innovációs ösztönzést adjanak a megújuló nyersanyagokkal összefüggésben. Az EGSZB nyomatékosan kéri az EU-tól és különösen a tagállamoktól annak biztosítását, hogy a megfelelő jogalkotás és tervezés révén a strukturális alapokból jelentős eszközöket lehessen felhasználni a megújuló nyersanyagok terén.

3.2.4.1 Egyes tagállamokban az átalakulási folyamat következtében nagy mezőgazdasági területeket nem műveltek meg. Mivel ezekre a területekre a KAP szerint általában nincs kifizetési igény, az EGSZB megemlíti, hogy e területek rosszabb versenyhelyzetben vannak a megművelés során. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg a strukturális alapok célzott felhasználását,

hogy ezeket a területeket is hatékonyan lehessen hasznosítani a strukturák kialakítása és a foglalkoztatás szempontjából.

3.2.4.2 Már 2006 végén sor kerül az EU agrárreformjához kapcsolódó luxemburgi határozatokkal létrehozott energianövény-támogatás felülvizsgálatára, amely 1,5 millió hektárnyi földterületet érint, mértéke pedig hektáronként 45 euró. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot: mérlegelje, hogy elegendő-e a támogatás mértéke. Az EGSZB túl bürokratikusnak tartja a jelenlegi kérelmezési eljárást, és sürgős módosításokat javasol az ügyintézés vonatkozásában. Az energianövény-támogatás ugyanis jelenleg nem igényelhető azokban az újonnan csatlakozott országokban, amelyek az egyszerűsített KAP-eljárást választották (a tíz új tagállam közül nyolcban). Az EGSZB kéri, hogy a módosítás keretében 2006 végétől ezen országok is hozzáférhessenek a területalapú támogatásokhoz. A támogatás mértékét illetően mérlegelni kellene egy további módosítás lehetőségét azon telephelyekre vonatkozóan, amelyek az átalakulási folyamatok következtében nem kaptak kifizetési jogokat.

3.3 Regionális értékteremtés – új munkahelyek létrehozása

3.3.1 Az EGSZB nézete szerint a vidéki területek regionális gazdaságának erősítéséhez szükség van arra, hogy éppen az első feldolgozási lépcsőfokok lehetőség szerint a régióban maradjanak. Ebben az összefüggésben a régiók fejlesztéséhez és erősítéséhez komoly potenciált kínálnak a decentralizált technológiák, egyrészt a biogén nyersanyagok szállítási költségeinek csökkentéséhez, másrészt és a regionális feldolgozás és hasznosítás révén az értékteremtés növeléséhez a régióban. Az ilyen regionális gazdasági körforgás révén egyrészt megtarthatók az agrárágazat munkahelyei, valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó területeken újak teremthetők.

3.3.1.1 A megújuló energiahordozók arányának 2010-ig 5 %-kal történő növelése csak a biomassza ágazatában 250 000–300 000 új munkahelyet hozna létre, nagyrészt vidéken, feltételezve, hogy a biomassza 70–90 %-át Európában termelik meg. A bioüzemanyagok munkaerőigénye 50-100-szor annyi, mint a fosszilis üzemanyagoké. A biomasszából történő elektromosáram-termelés 10-20-szor nagyobb munkaerőigényű. A hőtermelés kétszer ennyi munkaerőt igényel. Ehhez még további munkahelyek járulnak az átállás, illetve a fűtőrendszerek kiépítése következtében, tehát sok régióban a hőhasznosítás terén várhatók a legnagyobb hatások. A 2003-as MITRE jelentés szerint az EU megújuló energiákon alapuló ambiciózus nyersanyag-stratégiája esetén 2020-ig csak az EU területén csaknem 2,5 millió új munkahely jöhet létre. Ennek kb. kétharmad része a biomassza területén várható. Az EGSZB ezért hangsúlyozza a jelentős foglalkoztatási lehetőségeket, amelyek – az előreláthatóan magasabb költségekre való tekintettel – csak megfelelő ösztönző intézkedések kíséretében használhatók ki. Szükség van dinamikusabban továbbfejlesztendő, de megbízható keretfeltételek kialakítására.

3.3.1.2 A kedvező foglalkoztatási perspektívák éppen a vidéki régióknak válnak majd hasznára. Egyrészt újra igény van a magasan képzett munkaerőre, főként a kutatás és fejlesztés terén. Ez kb. 400 000 főre tehető. Ugyanakkor alacsonyabb végzettségű munkaerőre is szükség van. Összességében a termelők és a felhasználók számára is minden területen szükség van az új képzési és szakképzési intézkedések széles skálájára.

3.3.1.3 Az EGSZB ugyanakkor megállapítja, hogy a kutatás és felsőoktatás, ipar, kézműipar, mezőgazdaság, közigazgatás, média és fogyasztóvédelem terén egyre nagyobb a képzési és továbbképzési kínálat a megújuló nyersanyagokat illetően.

3.3.2 Tekintettel a jelenleg például a vidéki régiókban a cukorpiaci rendtartás reformja keretében zajló szerkezeti változásokra, az EGSZB nyomatékosan kéri a meglévő kisüzemi, illetve ipari potenciál kihasználását és a megújuló nyersanyagok hasznosítására való összpontosítását. Az új orientációhoz az EU szerkezetátalakítási alapjai, az új telephelyek kialakításához pedig a strukturális alapok kínálnak alkalmas eszközt. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szerkezetátalakítási alapok eszközeinek felhasználása nincs az innovatív, nagyobb foglalkoztatást eredményező telephelyek koncepciójához kötve.

3.4 Megújuló nyersanyagok kaszkádszerű hasznosítása

A megújuló nyersanyagok alapanyagként és energetikai céllal hasznosíthatók. A hasznosítási lehetőségeknek kaszkádszerűnek kell lenniük. Ezért az energetikai hasznosítás előtt meg kell vizsgálni az alapanyagként történő felhasználását. Az olaj esetében jelenleg 80 %-os a felhasználás ezekben a feldolgozási folyamatokban, a biomasszánál pedig 59 %. A hasznosítási sorrend követelményeit kaszkádszerűen a következőképpen kell meghatározni: élelmiszerként történő hasznosítás – alapanyagként történő hasznosítás a mindenkori értéken – másodlagos nyersanyag vagy nyersanyag az energetika területén, vagy akár takarmányként is (olajpogácsa) – alacsony energiaigényű nyersanyagok hasznosítása lignin-cellulóz kitermelésével – trágyaként történő hasznosítás.

3.4.1 Megújuló nyersanyagok alapanyagként történő hasznosítása

Az alapanyagként történő hasznosítás területén az EGSZB a megújuló nyersanyagokkal összefüggésben számos alkalmazási lehetőséget lát. A német autóipar terén a természetes rostok felhasználása 1996-tól 2003-ig 10 000 tonnáról 45 000 tonnára nőtt. Építőanyagként fát és természetes rostokat használnak, amelyek építészetbiológiai és energiatakarékosági szempontból előnyösek. A növényi olaj alapú lebomló kenőanyagok lebonthatóságuk révén hozzájárulnak a környezeti

károk elkerüléséhez. A megújuló nyersanyagok mosó- és tisztítószerek, lakkok és textíliák alapanyagaként szolgálhatnak. Az autóiparban a fa és természetes rostok alkalmazása javítja az újrahasznosíthatósági tulajdonságokat, és az alkalmazott alapanyagok esetében tömegcsökkenés is elérhető. A megújuló nyersanyagokon alapuló hosszú és rövid élettartamú műanyagok alkalmazása révén a hulladékhasznosításban is teljesen új perspektívák nyílnak, mert az úgynevezett biológiaiilag lebontható alapanyagok komposztálhatók és energetikai szempontból ésszerűbben, termikusan vagy – biogáz-berendezések segítségével – termikusan és elektromosan is hasznosíthatók. Biológiaiilag lebontható alapanyagként alkalmazható nyersanyagok mindenekelett a keményítőtartalmú növények, valamint a cukor, az olaj és a lignocellulóz. Arányuk 1995 óta világszerte 350 000 tonnára nőtt, csaknem kizárólag megújuló nyersanyagok alapján.

3.4.1.1 Az EGSZB megítélése szerint az építőiparban a fa felhasználásának rengeteg új lehetőségét tovább kell fejleszteni. Ezzel az erdőgazdálkodási tervek keretében is részletesen foglalkozni kell. Bár az említett alkalmazási területeken számos termék elérte már a piacérettséget, további fejlesztésre van szükség, különösen az ehhez szükséges eljárás technológia területén.

3.4.1.2 A vegyi anyagokra vonatkozó rendelet megvalósításának során az EGSZB új kapcsolódási pontokat lát a biomasszában alapuló vegyipar továbbfejlesztésével, ami még gyerekcipőben jár, tehát fokozott kutatási tevékenységet igényel. A REACH folyamata során a problematikus anyagok kiértékelése esetében alternatívákat kell kifejleszteni, ez ígéretes kutatási terület lenne a megújuló nyersanyagok vonatkozásában. Németországban így a megújuló nyersanyagok aránya a vegyiparban 1991 és 2005 között 8 %-ról 10,4 %-ra nőtt (csak a gyógyszeripari vegyészeti esetében, a papíripar és a rostfeldolgozó ipar nélkül).

3.4.1.3 Az EGSZB a biomasszában alapuló termékvonalak fejlesztésének következő céljait hangsúlyozza:

- anyag- és energiahatékonyabb gazdálkodás,
- fosszilis és más kimeríthető nyersanyagok helyettesítése,
- környezeti károk elkerülése,
- biológiai lebonthatóság kihasználása,
- könnyű anyagok beépítése révén tömegcsökkenés elérése,
- építésbiológiai előnyök kihasználása és
- munkavédelem megvalósítása.

3.4.1.4 Jelenleg a különböző terméksorokban korlátozóan hat a sokszor még nem megvalósított költségsökkentés. Ennek oka a termék- és piaci bevezetési támogatásoknál megfigyelhető hiányosságokban, valamint a túl csekély kutatási és fejlesztési ráfordításban rejlik. Ezenkívül ezek a nyersanyagok néhány országban az adózás szempontjából hátrányos helyzetben vannak. Ezért az EGSZB a nyersanyag-hasznosítás tekintetében azt javasolja, hogy az alkalmazási előírások révén, a villamos-energia-szolgáltatás szabályozásához hasonlóan gyorsabb piaci versenyképességet kell elérni.

3.4.2 Hőenergia-piac

Az EGSZB véleménye szerint a hőenergia regeneratív forrásokból történő biztosításának klímapolitikai szempontból kiemelkedő jelentősége van. Az energia végfelhasználásának mintegy 60 %-a erre az ágazatra jut. Mind a termék, mind a nyersanyag esetében csak kis energiaigényű minőségre van szükség. Az EGSZB aggodalommal szemléli, hogy – még ha a maradék fa szükséges arányát figyelembe is vesszük – az évente növekvő fa 35 %-a kihasználatlan marad az EU erdeiben (a Natura 2000 területei nélkül). Nem jelentéktelen szempont, hogy kevesebb maradék fa esetén kisebb az erdőtüzek esélye, valamint hogy az ösztönzött erdőhasznosítás impulzusokat ad a regionális gazdaságnak. A kőolaj és földgáz helyettesítése a hőenergia piacán műszakilag előrehaladt és ökonomiai szempontból sokkal egyszerűbb, mint más ágazatokban, és ezzel egyenesen környezet- és gazdaságpolitikai szükségszerűséggé válik. A biomasz hőtermelésre való felhasználása azonban nagyon lassan növekszik.

3.4.2.1 Az elektromosáram- és az üzemanyag-ágazattól eltérően a hőenergia-iparban hiányoznak a megújuló energiák felhasználására vonatkozó jogszabályok. A biomasszán alapuló hőenergia-biztosítás európai szintű ösztönzése érdekében az EGSZB további törvényi szintű kezdeményezéseket sürget a regeneratív hőenergia termelése és hasznosítása terén. Az EGSZB abból indul ki, hogy a szabályozások az energiabetáplálásról szóló törvényekhez hasonlóan dinamikus megvalósítást eredményezhetnek.

3.4.2.2 Jelenleg 56 millió uniós polgár használ távfűtést, 61 %-uk az új tagállamokban. Az EGSZB kéri, hogy a strukturális eszközöket célzottan fordítsák az ilyen rendszerek megszüntetésére és a megújuló nyersanyagok alapján történő helyettesítésükre. Ennek során főként a kapcsolt energiatermelés felhasználását kell ösztönözni.

3.4.2.3 Mivel a fűtés- és erőművi hőenergia-technológia, a távhő és az ellátási rendszerek területén a beruházások hosszú távúak, az EGSZB rövid távon jóval nagyobb cselekvési igényt lát a régi uniós tagországokban is. A tájékoztatás mellett itt főként adminisztratív kiigazításokra van sürgősen szükség.

3.4.2.4 Az egyes tagállamokban eltérő erdő- és tulajdonjogi helyzet oda vezet, hogy a háztartások számára problémás az erdők hulladékfájához való hozzájutás. Itt különösen a kereslet változása miatt kell törekedni a bürokráciamentes szabályozásra.

3.4.3 Üzemanyagpiac

3.4.3.1 Az EU energiafelhasználásának mintegy 30 %-a a közlekedésre jut. A növényi olaj, biodízel, etanol és a biomasszából készült szintetikus üzemanyagok az olaj alternatívájaként állnak rendelkezésre. Az EGSZB tudomásul veszi, hogy a bioüzemanyagokról szóló irányelv átültetése meglehetősen vontatottan halad. A cél az 5,75 %-os piaci részesedés elérése 2010-ig, a 2005-ös 2 %-os referenciaértéket alig 1,4 %-kal nem sikerült elérni. Az EGSZB kimondottan támogatja az „Intelligens energia – Európa (EIE)” programban (1230/2003/EK határozat) megfogalmazott célterületeket:

- üzemanyagokkal összefüggő jogi előírások, adózás, valamint szabványok/standardok;
- szállítási láncok javítása;
- alternatív üzemanyaggal működő járművek piaci kereslete;
- kísérő intézkedések.

3.4.3.2 Az európai etanolgyártás kiépítésének terén jelenleg a WTO-tárgyalások keretében követelik, hogy az etanol behozatali mennyisége így alakuljon. Ennek a fiatal gazdasági ágának csak ilyen módon nyílik fejlődési lehetősége a benzin helyettesítésére Európában is.

3.4.3.3 Az Európai Bizottság és a tagállamok is tervezik, hogy a megújuló üzemanyagok bevezetésének ösztönzése tekintetében az adókedvezmények eszközét állandó keverékvótával helyettesítik. Az EGSZB aggodalommal látja, hogy ebben az esetben a fiatal gazdasági ágazat számos nemrégiben tett beruházása veszélybe kerülne, ezért a politikától több következetességet kér. Hangsúlyozza továbbá, hogy éppen a bioüzemanyagok terén alkalmazott adókedvezmények eszköze teszi lehetővé a regionális adottságokhoz igazodó beruházásokat.

3.4.3.4 Még a kedvező prognózisok szerint is csak a jelenlegi üzemanyag-felhasználás maximum 35 %-át lehet majd növényi eredetű anyagokkal helyettesíteni. A biomasszából előállított második generációs üzemanyagok technológiájukat és piacérettőségüket tekintve még jelentős fejlesztést igényelnek. Az ilyen prognózisokat illetően ne felejtjük el, hogy egy területet csak egyszer lehet figyelembe venni a felhasználási igény esetén. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a hatékonyabb közlekedési politika és a jelentősen kisebb üzemanyag-felhasználás elsőrendű cél kell, hogy maradjon nemzetgazdaságaink jövőjének biztosításához.

3.4.4 Villamosenergia-piac

3.4.4.1 Az elkövetkezendő három évtizedben Európában 200 000 MW villamosenergia-teljesítménynek megfelelő erőművi kapacitást kell felváltani. Ez legalább 200 milliárd eurós beruházási volument jelent. Ezzel lényegi iránymutatás történik a jövőbeli energiabázisra vonatkozóan. Az EGSZB szerint itt annak lehetősége is fennáll, hogy a megfelelő méretű erőművek által több kapcsolt energiatermelő rendszer jöhet létre. Ez jelentősen fokozhatja az energiahatékonyságot.

3.4.4.2 Eddig a villamos energia piacán biomasszaként lényegében hulladékfát, trágyát, biohulladékot és egyéb állati és növényi eredetű hulladékanyagot használtak fel. A biomassza áramtermelésre történő felhasználásának aránya csak lassan növekszik. A megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról szóló irányelv (2001/77/EK) célkitűzései nem érhetők el a biomassza fokozott felhasználása nélkül.

3.4.4.3 Mivel a villamos energia területén az áramellátási rendszer szűk keresztmetszetet jelent, a rögzített szolgáltatási feltételeket hatékonyan lehet kialakítani. Az EGSZB a következő kialakítási pontokat tartja fontosnak: megbízhatóság az innovatív beruházások számára, a szolgáltatás árának meghatározása a keletkezési költségek szerint és a rendelkezésre álló technológiának megfelelően differenciálva, ötéves értékelés a szolgáltatási árakhoz történő alkalmazkodásnál új, hatékony technológiát alkalmazó beruházások esetében, bónuszrendszer az új technológiákhoz, hőenergia hasznosítása, kisebb és ezzel regionálisabb egységek. Ésszerű egy, az alkalmazott nyersanyagokon alapuló bónuszrendszer is. Az EGSZB szükségesnek tartja, hogy különösen a legelőket és a köztes kultúrákat, a kapcsolódó termékeket, mint a szalma, de a melléktermékek, mint az olajpogácsa és a cefre feldolgozását is, bónuszrendszerrel támogassák.

3.4.5 Célkitűzések

Az EU a bioüzemanyagok és a megújuló energiaforrásokból származó elektromos áram hasznosítási területeire is állapított meg célkitűzéseket. Ezeket, tekintettel a fosszilis energiaforrások piacán megfigyelhető áralakulásra, aktualizálni kell. A bizottság azon a véleményen van, hogy az EU-nak az alapanyagként történő hasznosítás és a hőfelhasználás területén is közös célokat és közös cselekvési kereteket kell megfogalmaznia.

3.4.5.1 A **célok megfogalmazása** tekintetében az EGSZB azon a véleményen van, hogy **2020-ig a 4 x 25** célt kell kitűzni. Ez a biomassza jövőbeli hasznosítása tekintetében azt jelenti, hogy az áramellátás 25 %-át, a hőellátás 25 %-át, az üzemanyagok 25 %-át és a kőolajalapú termékek, mint a műanyag 25 %-át megújuló nyersanyagok és megújuló energiaforrások fedezzék. Ennek alapja a fosszilis nyersanyagok jelenlegi felhasználása. Még ha e célok mentén alakítjuk is ki a megújuló erőforrásokra irányuló új politikát, a nemzetgazdaságok fejlődésének szempontjából akkor is döntő marad az összes erőforrás hatékony felhasználása. A széles körű megvaló-

sítás szempontjából ez azt jelenti, hogy az Európai Unióban nélkülözhetetlen az anyag- és energiahatékonyság jelentős javítása.

3.5 Politikai akadályok azonosítása a terméksorok fejlesztésénél

A politikai és bürokratikus akadályok a 25 tagállamban a politikák eltérő átültetése és a különféle jogi keretfeltételek miatt rendkívül sokrétűek. Az alábbiakban azokat a fontos területeket vesszük sorra, amelyeket mind az EU-nak, mind pedig a tagállamoknak felül kell vizsgálnia a megújuló nyersanyagok alkalmazásakor tapasztalható indokolatlan, a fejlődést akadályozó hatások szempontjából.

3.5.1 Rostnövények

A befektetők számára a rosnövények területén, a hosszú, illetve rövid rostú növények esetében meghatározott országkontingensek korlátozóan hatnak a befektetésekre. Rövid rosnövények esetében a feldolgozási támogatás kialakítása vonatkozásában az EGSZB támogatja az Európai Bizottság által megrendelt Ernst & Young tanulmány kijelentéseit a len és kender piaci rendtartásáról. A tanulmány a rövid rostú növények támogatásának megtartását és mindenféle rosnövényre vonatkozó támogatásá alakítását javasolja. A természetes rost gazdaságának dinamikus fejlesztéséhez az EU-ban az EGSZB a piaci rendtartás e területén tervezési biztonságot sürget.

3.5.2 Építőanyagok

Az építési jog szempontjából az engedélyezési gyakorlatot úgy kell kiigazítani, hogy előnyben részesüljön a megújuló nyersanyagok építőanyagként való hasznosítása kedvező termék- és újrahasznosítási tulajdonságaik alapján. Az EGSZB hangsúlyozottan felkéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, milyen mértékben zárják ki a jogi keretfeltételek az építőiparban történő felhasználást, és felszólítja, hogy terjesszen elő javaslatokat ennek javítására.

3.5.3 Kibocsátási és hulladékjog

A kibocsátási szabályok, különösen a kis égetőművek esetében, valamint a biomasszából történő áramtermelésre vonatkozó hulladékgazdálkodási és a biológiailag lebontható alapanyagokra vonatkozó előírások sok helyen akadályozzák a megújuló nyersanyagok hasznosítási lehetőségeinek végrehajtását. Ezen a területen az EGSZB azt kéri, hogy a környezetbarát keretfeltételeket úgy alakítsák ki, hogy lehetővé váljon e termékek dinamikus piaci bevezetése, illetve a biomassza felhasználásának ösztönzése környezeti problémák nélkül. Ez a levegőtisztaságról szóló irányelv betartására is vonatkozik. Az EGSZB kéri továbbá, hogy a használt autókról szóló irányelv jobban alkalmazkodjon a jobb hulladékfeldolgozás céljához, valamint e téren különösen az energiahatékonyság vizsgálatát az új anyagokra, a könnyűépítésre és az újrahasznosítási tulajdonságokra való tekintettel.

3.5.4 Adó jog

Az adórendszerek európai kereteken belül történő összehangolása tekintetében az EGSZB sürgeti, hogy az adórendszereket környezet- és erőforrás-orientáltabban alakítsák ki. Ebben az összefüggésben többek között az a cél, hogy megszűnjenek a fosszilis nyersanyagok felhasználásának adójogi privilégiumai. Ezzel szemben meg kell vizsgálni a forgalmi adó csökkentését például a természetes rost területén. Példaként említhető a forgalmi adó kulcsának csökkentése is a megújuló nyersanyagok távfűtési rendszerekben történő felhasználásának esetében.

3.5.5 Európai szabványosítás

Még ha törvény szabályozza is a feldolgozási szabványokat, elsőrendű fontosságú és folyamatos vizsgálatot igényel a szabványrendszerek új nyersanyagokhoz és technológiákhoz történő igazítása és javítása a biomassza területén. A folyamatok szabványosítása által főként a származás pozitív mérlegét kell biztosítani. Ennek során szükséges kell, hogy legyen az akkreditáció. Például a szénmérleget tekintve egy esőerdő kiirtása és az ehhez kapcsolódó pálmaolaj-előállítás 30 éves időszakra negatív szénmérleget jelent. Emellett az európai normarendszereket ki kell egészíteni a biomassza pozitív termék- és újrahasznosítási tulajdonságaival.

3.6 Politikai kezdeményezések a megújuló nyersanyagok nagyobb mértékű felhasználására az EU-ban

Az EGSZB aggodalommal látja, hogy jelenleg nincs előrehaladás a hatékonyabb európai energia- és nyersanyag-politika irányában.

Az EGSZB bírálóan szemléli, hogy az Európai Bizottság rendkívül sok szervezeti egysége egymástól függetlenül foglalkozik a megújuló nyersanyagokkal. A politikai terület alapvető jelentősége miatt követeli, hogy hozzanak létre az Európai Bizottságban koordinációs egységet vagy akár munkacsoportot. Nélkülözhetetlen a 3.4.5.1. pontban is megfogalmazott ambiciózus célmeghatározás.

3.6.1 Biomassza cselekvési terv

3.6.1.1 Az EGSZB üdvözlí, hogy az Európai Bizottság közösségi biomassza cselekvési tervet hozott létre. E cselekvési terv alapján nemzeti/regionális cselekvési terveket kellett megfogalmazni. Ennek során szükség van a célok elérésének monitoringjára. Az EGSZB üdvözlí, hogy a cselekvési terv foglalkozik a hő területén fennálló, nagy mértékben még nem kihasznált lehetőségekkel. Sajnálja azonban, hogy a biomassza cselekvési terv csak a biomassza energetikai hasznosításával foglalkozik. Kéri ezért, hogy a biomasszáról szóló cselekvési tervet a nyersanyagként történő hasznosítás terén oly módon egészítsék ki, hogy támogassa az innovatív felhasználásokra irányuló kutatást és ösztönözze a tájékoztatási, PR- és tanácsadási tevékenységet. A gazdaságpolitikában szükség van a megújuló nyersanyagok területén a vállalat alapítások kezdeményezésére, hogy külö-

nösen a KKV-kat erősítsék a nehezen megszerezhető kockázati tőkére való tekintettel. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a cselekvési terv nem tesz javaslatot a piacra jutás feltételeinek megfelelő módosítására a nemzetközi kereskedelem problémáinak megválaszolása érdekében.

3.6.1.2 A megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról szóló európai bizottsági közlemény (COM(2005) 627, 2005. december 7.) kifejti, hogy főként a biomassza és a biogáz terén a legtöbb európai országban a hiányos jogi keretfeltételek következtében nem eléggé használják ki a lehetőségeket. A megújuló energiák piaci bevezetéséhez nagyon hatékonynak bizonyultak a költségekhez igazodó árakat alkalmazó betáplálási rendszerek. Az EGSZB elvárja, hogy az Európai Bizottság ebből a jelentésből levonja a következtetéseket, és messzebbmenő előírásokat hoz létre.

3.6.2 Kutatás és fejlesztés

3.6.2.1 Az EGSZB még nem ismeri fel, hogy a 7. kutatási keretprogram tervében jelentős hányadot képviseljen a biomassza hasznosítása. Mind az energiakutatás, mind a megújuló nyersanyagok alapanyagként történő hasznosítása területén átfogóbb kutatási programok szükségesek. Az EGSZB emlékeztet a más kutatási területekhez, mint például az anyagkutatáshoz, vegyi kutatáshoz és nanotechnológiához való kapcsolódási pontokra, amelyeket fel kell tárni. A REACH-rendelet elfogadása az EGSZB szerint további indokot szolgáltat az intenzívebb kutatási tevékenységekhez a biomasszán alapuló vegyiparban.

3.6.2.2 Az új kutatási keretprogramban az EGSZB által követelt alapvető paradigmaváltás nélkül akadályoztatva lesz a nyersanyagokkal kapcsolatos szükséges fordulat. Jelenleg nem a megújuló nyersanyagok kínálati mennyisége a korlátozó tényező. Sokkal inkább az, hogy a továbbfeldolgozás és a piaci vagy feldolgozott terméké váló átalakítás technológiai szintje elmaradt a fejlődésben. Ezen a téren erősíteni kell a kutatási tevékenységeket.

3.6.3 Strukturális alapok

Az EGSZB a strukturális alapok támogatásainak következő költségvetési periódusban történő felhasználásánál elvár egy minimális arányt a megújuló nyersanyagok területén megvalósuló beruházások esetében.

3.7 A környezet, természet és táj védelme – a fajgazdagság biztosítása

Az EGSZB-nek az a véleménye, hogy a megújuló nyersanyagok hasznosításának fejlesztése nem történhet más ökológiai célok terhére. Ezért javasolja a következők alapelvek figyelembevételét:

– a megújuló nyersanyagok termesztése tekintetében a jó szakmai gyakorlat ugyanazon alapelvi érvényesülésnek, mint az élelmiszertermelés esetében;

- a területek a nem élelmiszer nyersanyagok termesztése után is – amelynek a 3.2. és a 3.2.3. pontokban szereplő módok szerint kell történnie – maradjanak alkalmasak élelmiszertermelésre;
- a megújuló nyersanyagok termesztése már mezőgazdasági hasznosítású területeken és pihentetett területeken történjen. Ide tartoznak azok a területek is, amelyeket pl. az átalakulás következtében ideiglenesen nem művelnek meg. A termesztés nem vezethet a tartós legelők csökkenéséhez;
- a szállítás – amelynek ismertek a környezetre gyakorolt kedvezőtlen hatásai – csökkentése céljából ösztönözni kell a regionális, illetve helyi felhasználásra történő termelést;
- biztosítani kell az ökológiai szempontból értékes területek védelmét és a természetvédelmi célok figyelembevételével kell folytatni a gazdálkodást;
- különösen azokat a megújuló nyersanyagokat kell támogatni és termeszteni, amelyek jó ökomérleget mutatnak fel.

Ezeknek az alapelveknek kell a nemzeti és nemzetközi akkreditációs normák alapjául szolgálniuk.

Az alapelvek figyelembevétele biztosíthatja, hogy a megújuló nyersanyagok termesztése a gazdaság fejlődése és a környezet számára is előnyös lehet: az összetartozó célok találkoznak.

Brüsszel, 2006. március 15.

3.8 A megújuló nyersanyagok fejlesztésének nemzetközi dimenziója

Tekintettel az olyan nyersanyagok körüli fenyegető konfliktusokra, mint az olaj, a megújuló nyersanyagok fejlesztésének az Európai Unióban külpolitikai, fejlődéspolitikai és béketeremtő dimenziója is van.

3.8.1 Az összes népcsoport élelmiszerral való ellátása minden országban elsőrendű fontosságú kell, hogy legyen. Ezért az EGSZB a nemzetközi kereskedelem vonatkozásában azt kéri, hogy a bio-energiahordozók termesztése és kivitele semmi esetre sem veszélyeztethesse egy ország **élelmiszer-ellátását. A WTO szabályait** ebben a tekintetben is minősíteni kell. A mindenkori kormányoknak meg kell tudniuk határozni a szükséges politikai keretfeltételeket, amelyek szavatolják az ország élelmiszer-ellátásának biztonságát. Az EGSZB egyúttal úgy véli, hogy a megújuló nyersanyagokkal való nemzetközi kereskedelemhez szükségesek a szociális munkaügyi normák és az ökológiai szabványok a WTO nem tarifális szabályozásában. Az EGSZB támogatja egy nemzetközi ügynökség létrehozását a megújuló energiahordozók vonatkozásában (IRENA), és nagyobb átláthatóságot követel a nemzetközi nyersanyaggazdaságban.

3.8.2 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az **EU gazdasága függ az innovatív technológiák fejlesztésétől és kivitelétől.** Innovatív eljárások és megújuló nyersanyagokból készült termékek teremtik meg az alapokat ahhoz, hogy a világkereskedelemben a jövőbeli technológiák területén vezető szerepet lehessen játszani. Ezért az Európai Unión belüli gazdasági fejlődésben központi jelentőséget kapnak a megújuló nyersanyagok fejlesztésének politikai keretfeltételei.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A következő módosító indítványokat, melyeket az összes leadott szavazat legalább egynegyed része támogatott, elutasították:

Az **1.8. pont** törlendő.

„Az EGSZB kifejezetten támogatja az EU **célmeghatározásait** a regeneratív nyersanyagok aránya tekintetében. 2020-ig a 4x25-ös arányt javasolja, tehát 25-25 %-ot a villamos energia, hőenergia, üzemanyag és új anyagok, mint pl. hengerelt anyagok, természetes rostokkal megerősített műanyagok vagy más petrokémiai termékek esetében.”

Indokolás

A 2020-ra javasolt 4x25-ös célmeghatározás túlságosan ambiciózus, és nem veszi figyelembe a sok energiát igénylő termelési ágak, például a papíripar vagy a vegyipar érdekeit.

A szavazás eredménye:

Igen: 43

Nem: 66

Tartózkodás: 14

3.4.5.1. pont – a következőképpen módosul:

„A **célok megfogalmazása** tekintetében az EGSZB azon a véleményen van, hogy **2020-ig a 4 x 25** célt kell kitűzni. Ez a biomassza jövőbeli hasznosítása tekintetében azt jelenti, hogy az áramellátás 25 %-át, a hőellátás 25 %-át, az üzemanyagok 25 %-át és a kőolajalapú termékek, mint a műanyag 25 %-át megújuló nyersanyagok és megújuló energiaforrások fedezzék. Ennek alapja a fosszilis nyersanyagok jelenlegi felhasználása. Még ha e célok mentén alakítjuk is ki a megújuló erőforrásokra irányuló új politikát, a A nemzetgazdaságok fejlődésének szempontjából akkor is továbbra is döntő marad az összes erőforrás hatékony felhasználása. A széles körű megvalósítás szempontjából ez azt jelenti, hogy az Európai Unióban nélkülözhetetlen az anyag- és energiahatékonyság jelentős javítása.”

Indokolás

A 2020-ra javasolt 4 x 25 cél túlságosan ambiciózus és nem veszi figyelembe az energiaigényes gyártási ágazatok, mint pl. a papíripar vagy a vegyipar érdekeit.

A szavazás eredménye:

Igen: 44

Nem: 70

Tartózkodás: 12